

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

ROCKWELL SCHOWBURG

KONINKRIJKE SCHOUWBURG

KONINKRIJKE SCHOUWBURG

DE GROOTE REIS.

Volgens den schijver van JOURNEY'S END speelt het stuk van 18 tot 21 Maart 1918. Over die gebeurtenissen bevatten Duitsche en Engelsche couranten de volgende berichten:

■ Duitsch courantenbericht. Inval in de Engelsche stellingen. Groot Hoofdkwartier 21 Maart 1918.

■ In Belgisch en Fransch Vlaanderen, ten noorden van Reims, in Champagne, voor Verdun en in Lotharingen hebben zich de artilleriegevechten verscherpt. Tusschen Cambrai en la Fère zijn wij in gedeelten van de Engelsche stellingen binnengedrongen.

■ Het Engelsche legerbericht. Succesvolle aanvallen tegen de Duitsche linies 21 Maart 1918.

■ De vijand opende heden kort voor het aanbreken van den dag een zware beschieting tegen ons geheele front. Succesvolle aanvallen werden door ons hedennacht in den omtrek van St. Quentin ondernomen. 13 gevangenen en 3 machinegeweren werden buitgemaakt.

■ Het Duitsche Legerbericht. De bestorming van de eerste Engelsche linies. Groot Hoofdkwartier, 22 Maart 1918.

■ Zuidoostelijk van Arras tot aan la Fère grepen wij de Engelsche stellingen aan. Na een hevig vuur van artillerie en mijnenwerpers deed onze infanterie op verschillende punten stormaanvallen en nam overal de eerste vuurlinies. Stormafdeelingen brachten op verdere punten gevangenen mede.

■ De Heer J. B. Schuil, reserve-majoor van het Ned. Ind. Leger, geeft van het stuk het volgend exposé, dat wij in dit programma met zijn verlof in zijn geheel overnemen:

■ Want dat is het aangrijpende van Sheriff's werk! Het laat ons niet enkel — als zoovele oorlogsstukken en -films — de uiterlijke verschrikking zien, het dringt veel dieper door, het geeft ook de tragiek van den mensch, die in den oorlog is. De oorlog, hoe gruwelijk ook, biedt voor een tooneelstuk enkel maar de uiterlijke stof; hij zal ons misschien met ontzetting en afschuw vervullen, doch ontroeren zal hij niet. Dat kan alleen het innerlijke, dat de mensch beleeft. En ziehier de zeer groote verdienste van den Engelschen schrijver, dat hij in de tragedie van den oorlog de tragedie van den mensch heeft geplaatst.

■ Wat blijft er in dit stuk over van de romantiek van den oorlog? Stanhope, de jonge met het Victoria-Cross onderscheiden compagnies-commandant, is een held in de oogen van allen, die in Engeland zijn achtergebleven. Maar hij zelf weet, wat dat „heldendom” beteekent! De whiskey alleen heeft hem in staat gesteld al die ellende te dragen en zijn vrees te overwinnen. En toch is hij een voorbeeldig compagnies-commandant! Maar beter dan één ander voelt hij, hoe de oorlog hem naar beneden heeft getrokken, hoe hij op twintigjarigen leeftijd een ontredderd wezen, niet meer dan een wrak van een mensch is geworden. Doch er is één troost voor hem: dat men hem daar ginds althans nog voor een held houdt!

■ Doch dan komt op een morgen een nieuwe luitenant — Raleigh — zich bij hem melden, een jongen nog, die vóór den oorlog op school een kinderlijken eerbied voor hem koesterde en nu in hem een held ziet! Die jonge luitenant is de broeder van het meisje, met wie Stanhope in stilte verloofd is. Stanhope voelt onmiddellijk, dat hij voor dezen jongen van zijn voetstuk zal vallen, zoodra Raleigh zal zien, hoe hij in waarheid is. Hij weet immers maar al te goed, dat hij géén held is. En een doodelijke angst bekruipt hem, dat ook zijn meisje door Raleigh's brieven zal vernemen, dat hij niet is, zooals zij hem in haar verbeelding ziet. Meer dan ooit voelt hij nu, wat deze oorlogsjaren van hem hebben gemaakt en zijn zenuwen nu in het geheel niet meer meester, zoekt hij zijn troost in de whiskeyflesch, voelt hij zich wanhopiger dan ooit.

■ Het is een prachtige vondst van den schrijver deze twee jonge mannen tegenover elkander te plaatsen, de achttienjarige luitenant, nog kersversch aan het front, vervuld van idealen en boordevol oorlogsromantiek en den met Raleigh slechts 3 jaar in leeftijd verschillenden maar door den oorlog zooveel ouderen en in zijn zenuwen totaal geschokten Stanhope! Om het minste of geringste stuift Stanhope

■ tegen Raleigh op, telkens wanneer hij voelt, dat voor den jongen zijn verwording niet meer verborgen kan blijven.

■ Dan komt de kolonel met de order, dat een zeer gevaarlijke uitval door soldaten van Stanhope's compagnie moet worden gedaan. De kolonel wijst zelf de twee officieren aan, Osborne, den gematigden, bedaarden oud-schoolmeester en Raleigh, den jeugdigen, enthousiasten luitenant. Raleigh is in de wolken, dat de kolonel hem daarvoor heeft uitgekozen. Hij vindt het „reusachtig"! Maar Osborne weet, wat deze opdracht beteekent; hij geeft zijn trouwring aan Stanhope, opdat die hem

■ aan zijn vrouw zal kunnen opzenden wanneer hij niet terug mocht komen. Het is een ontroerend tooneel, wanneer Osborne, de oude onderwijzer en de pas van de schoolbanken gekomen jonge luitenant de laatste 8 minuten tezamen zitten aan de tafel van de schaars verlichte kazemat. Osborne spreekt met hem over zijn huis in Engeland, over rugby en voetbal en Raleigh beseft nauwelijks wat hem straks wacht. Tot hij den ring op de tafel ontdekt en plotseling begrijpt. Dan slaat Osborne zijn arm om den schouder van den jongen en zegt: „Kom Raleigh, 't is tijd!" en beiden gaan zij de loopgraaf in, waar de strijd hen wacht. Als Raleigh even later terugkeert, is Osborne niet meer aan zijn zij. De jongen heeft voor het eerst gezien, wat de oorlog is en in een wilde zenuwcrisis stort hij op de bank neer en snikt het uit! Weg is alle romantiek! Tegenover hem staat Stanhope en even breekt ook bij deze het diepe gevoel en het verdriet door, als hij zegt: „Dat

■ je nu juist op de bank van Osborne moet gaan zitten!" Voor Stanhope is er nog maar één middel om het verdriet te verdrijven: de whiskey! Dat is de grootste ontgoocheling voor den jongen Raleigh! Hij, die voor het eerst den dood heeft gezien, kan niet begrijpen, dat Stanhope zich bedrinkt, terwijl de goede, brave Osborne daar boven in het gevecht gebleven is. En als zij tegenover elkander staan, zegt hij het hem. Elk woord van Raleigh is als een zweepslag voor Stanhope en eindelijk gilt hij het in wanhoop uit: „Wat weet jij van mijn verdriet af? Mijn beste vriend, dien ik verloren heb, de eenige, met wien ik hier nog spreken kon!" Prachtig gunt de schrijver ons daar een blik in de ziel

■ van dezen door den oorlog verworden jongeman. Dan komt het laatste tafereel. De lang verwachte aanval der Duitschers is losgebroken. Nu, in het felle van den strijd is Stanhope weer zich zelf. Hij geeft zijn bevelen en staat op het punt naar boven in de loopgraaf te gaan, als de jonge Raleigh de kazemat wordt binnengedragen. Een granaatscherf heeft hem in den rug getroffen. Tegelijk valt alle wrok van Stanhope af! Op dat laatste oogenblik is hij weer de oudere makker, precies als vroeger. Hij vindt de meest teere woorden, wischt hem 't zweet van 't voorhoofd en is van een roerende zachtheid. Raleigh heeft zijn „afgod" terug gevonden. Dan valt zijn hoofd, op zij en Raleigh sterft. Verbijsterd staat Stanhope naast zijn gestorven jongen vriend. De sergeant-majoor verschijnt in de opening van de kazemat. „Kapitein, het is hoog tijd!" Nog eenmaal kijkt hij naar den jongen doode, dan verdwijnt hij in de loopgraaf, waar de Duitschers hem wachten.

■